

Reggel kilenctől nem árusíthatnak a kávéházak tejes kávéját.

(Saját tudósítónktól.) Hétfőn délután újból ülésezett a központi élelmezési bizottság, amelynek ez alkalommal sikerült olyan határozatot hoznia, amely kielégítheti azokat, akik a háború folytán fölvetődött élelmezési problémákat szociális alapon az egyéni kényelem némi fölálldozásával óhajtják megoldani. A tejkérdés rendezése halaszthatatlan lett. Azok az intézkedések, amelyeket a bizottság a főkapitány javaslata alapján kíván életbe léptetni, nagy mértékben segíthetik elő az egyetlen helyes megoldást, amely a betegeknek és a gyermekeknek kíván elsősorban tejet juttatni. Ennek elérése érdekében a bizottság szerint *kávéházakban és cukrászdákban el kell tiltani reggel 9 óra után a tej és tejes kávé árusítását, a Gerliczy uradalom és a központi tejszarnok tejét pedig a város foglalja le és betegeknek meg gyermekeknek utalványozza.*

Dr. Somogyi Szilveszter polgármester elnököl. Jelentette, hogy a bizottságnak a tejkérdést kell megoldania. Békében 20.000 liter volt Szeged szükséglete, most azonban ez a mennyiség a minimumra redukálódott. Előterjesztette ezután a polgármester azt a statisztikai kimutatást, melyet dr. Szalay József főkapitány állított össze s amelyből kitűnik, hogy átlag naponta 10–11.000 liter tej fogy el most Szegeden.

Dr. Szalay József főkapitány pontos statisztikát állított össze arról, hogy Szegedre néhány héttel ezelőtt mennyi tejet hoztak be naponként s mennyit hoznak be ma. E statisztikából a behozott tej mennyisége napról-napra való igen nagy csökkenését látjuk. A Központi Tejszarnok részére például a Rókus és Szeged állomásokra öt napon át a következő tej mennyiségek érkeztek:

Szeged állomás: okt. 14-én 2563, okt. 15-én 2522, okt. 16-án 2063, okt. 17-én 1869, 18-án 2189 liter. Rókus állomáson: okt. 12-én 970, okt. 13-án 1175, okt. 14-én 670, okt. 15-én 320, okt. 16-án 1315 liter. Ezzel szemben a Központi Tejszarnok egy levelében arról értesíti a főkapitányt, hogy október 31-ike után a fenti mennyiségek napi 1900–2100 literre szálltak le. A tanyákról három nap alatt a következő mennyiségek érkeztek a városba: november 4-én 6447, nov. 5-én 6938 és nov. 6-án 9095 liter, összesen 22480 liter. Ebből legtöbb a szőregi kapun jött be: 5899 liter. A Gerliczy-féle uradalom a következő tej mennyiségeket árusította házakban és a városi bérházban levő bolt-helyiségekben:

Október 27-én házakban 378, boltban 352, okt. 28-án boltban 360, házakban 357, okt. 29-én boltban 328, házakban 379, okt. 30-án boltban 343, házakban 366, okt. 31-én boltban 332, házakban 398, november 1-én boltban 326, házakban 352, nov. 2-án boltban 326, házakban 372, nov. 3-án boltban 340, házakban 369, nov. 4-én boltban 286, házakban 372, nov. 5-én boltban 305, házakban 385 litert.

A tej csökkenésének egyik oka a marha árának emelkedése s az állomány csökkenése. A segítségnek több módja van, de kivitelre még sehol sem került sor. Máshol arra gondoltak, hogy a kávéházakban eltörlik a kávéját. Ezzel azonban kevés tejet takarítunk meg, ezenkívül a kávémérések kávéelárusítását is be lehetne szüntetni. Ennél azonban nagyobb megtakarítást lehetne elérni a tejszín, túró, sajt stb. készítésére szánt tej elvonásával. A segítségnek egyik módja, hogy a környékbeli falvakban tejszövetkezetet kell létesíteni, a szövetkezet összeszedné a kivitelre szánt tejet s beszállítaná a városba. Ezenkívül maga a város is indíthat gyűjtő járatokat Alsótanyára és Rőskére. A fogyasztás korlátozására vonatkozólag az az elv, hogy a meglevő mennyiségből csak azok kapjanak, akik legjobban rászorulnak: a betegek és a gyermekek. Ezt az utalványrendszer biztosítaná. Azonban ez is nehéz dolog, mert az lehet a következménye, hogy nem

hoznak be az asszonyok, akik kint jobban is el tudják adni, készleteiket. Ezért úgy gondolja, hogy csak a Központi Tejszarnok és a Gerliczy uradalom tej mennyiségét lehetne utalványozni.

Kőrös Albert, a tejszarnok igazgatója szerint békében is csak 15–16.000 liter volt Szegeden a tejfogyasztás. A tejszarnok békében naponta 8000 liter tejet mért ki s ma csak 1700 litert kapott. A csökkenést az okozza, hogy a nagyobb uradalmakban az orosz foglyok tejet kapnak élelmezésre. A gyűjtőjáratokat nem lehet megvalósítani, mert a kocsik nem tudnak semmit behozni. Egyedül a tejszarnokot nem lehet utalványrendszerrel süjtani, csak egyöntetűen lehet a kérdést megoldani.

Alexander Lajos szintén azon a véleményen van, hogy a gyűjtőjáratokat nem lehet megvalósítani, mert mire beérkezik a tej, meg-savanyodik és összeesik. Decemberben kezdődnek az ellések és akkor a tejhiány enyhülni fog. Csak a tejutalványozás segít a bajon. Obláth Lipót szerint a tejhiány azért fog csökkenni, mert a tej drága, a tehéntartás kifizeti magát s a gazdák nem adják el teheneiket, sőt még szereznek. Csonka Ferenc azt vitatja, hogy a tejszín azért növekedett, mert most a közönségnek az a része, amely eddig szalonát reggelizett, tejet iszik. Szegednek főképp a vidék szolgáltatja a tejet. A tanyáról kevés tej jön be s ez is többnyire fölözött; a bányai tej 50 százaléka pedig hamis. A város kérje a minisztert, hogy a szomszédos községeket a tejvizsgálás szempontjából Szegedhez csatolja. A tejszaporítást gyűjtő állomásokkal lehetne megoldani.

Turcsányi Imréné dr.-né a kecsketejre hívja fel a bizottság figyelmét.

Alexander Lajos: Alig van kecske az egész országban.

Dr. Turcsányi Imre: *A beteg gyermekek nem jutnak tejhez. Kéri a bizottságot, hogy utalványrendszer alapján egy bizonyos mennyiséget a gyermekeknek juttasson.* Az utalványrendszernek a legszigorubbannak kell lenni, hogy a tej gyorsan szolgáltatassék ki. Az egészséges embereknek nem kell kávézni s akkor nem lesz panasz sehol.

Végman Ferenc szintén a fogyasztást kívánja korlátozni, még pedig a kávéházakban és a kávémérésekben is. Legalább a délutáni kávézást kellene beszüntetni, ami 4–500 liter tej megtakarítását jelenti. Vigyázni kell arra is, hogy a gyermek meg is igya a tejet és ne vigyék ki a piacra eladni.

Turcsányi Imréné: A lefoglalt tej elosztása úgy volna kivihető, hogy a csecsemő rendelő intézet osztaná utalványok alapján. Kőrös Albert: Az utalványrendszert úgy kell megoldani, hogy a behozott tejeiket bizonyos órákig csak utalvány ellenében szabadjon adni.

Hoffmann Ignác szerint az utalványrendszer a tej összpontosításával lehet megoldani, hogy minden behozott tej valamelyik tejszarnokhoz utasíttassék s a tejszarnok végezze a szétosztást. A kávéházakban csak délelőtt 9–10 óráig tartja megengedhetőnek a tejes kávé árusítását. Ezen kívül fel kell hívni a közönség figyelmét a nagy tejhiányra, a közönség szívére kell beszélni, hogy ne fogyasszon tejet, ha nincs rá feltétlenül szüksége.

Dr. Somogyi Szilveszter: Azt kellene megállapítani, hogy miképpen lehetne a falukról bejáró asszonyokat az utalványrendszer alá fogni s ezeket ellenőrizni.

Végman Ferenc: A vámházaknál kell ellenőrizni.

Hoffmann Ignác a vámházaknál való ellenőrzést kivihetetlennek tartja s úgy gondolja, hogy a tej piaci árusítását kell betiltani és minden beérkező tejet a tejszarnokhoz kell utalni. A tej beszerzését fokozhatónak tartja az által, ha a környék falvaiban valóságos ügynöki apparátust tartana a város. Ez azonban csak úgy lehetséges, ha nem ragaszkodunk oly túlságos szigorúsággal a maximális árakhoz.

Kőrös Albert szerint még a falvakban sincs tej, erről is lekészt a város.

Dr. Szalay József szólalt fel végül, aki úgy gondolja az egész tejkérdést megoldhatónak, hogy a város lefoglalja a Gerliczy uradalom és a Központi Tejszarnok tejét, érintkezésbe lépne a környékbeli uradalmakkal, 20–30 tehénet szerezne s az így beszerzett tejet csak az arra rászoruló betegeknek és gyermekeknek utalványozná. Ezenkívül a kávéházakban és a cukrászdákban is eltiltaná a délelőtt 9 óra után való kávéárusítást. A bizottság a főkapitány javaslatát egész terjedelmében elfogadta.

Végül a polgármester bejelentette, hogy a földmivelésügyi miniszter a vaduhszfogyasztásra hívta fel a város figyelmét. A bizottság a nyulhus kilóját 1 korona 60 fillérben maximalta.

HIREK

oooo

A török Vörös Félhold képeslevelezőlapjait 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság, (Budapest, képviselőház.)

Fehér kórházi ágy.

Hét volt a szobájának száma
S az ezredének öt, —
Felkötött karral, kötözött fejfel
Dus vérmezőkről jött.
Lefeküdt egy fehér vaságyba
Halkan ott a hétbe!
— Meghal ma éjjel! — mondta az orvos
Sáppadt arcát nézve.

Fehér kórházi ágy. Felette a tábla:
Balogh István honvéd. Nős és született;
Szegedről indult egy esztendő előtt
S ha meghal? Hátrahagy kilenc gyermeket.

Ősz, öreg, kék-kötényes néni
— Ujszegedre való —
Remegve benyit: — Hallom, a fiam
Itt, itt fekszik, a jó.
Gondoltam: eljövök, megnézem,
Él-e még a lelkem?
Akit sok kinnal, sűrű könny között
Nagyra felneveltem?

Fehér kórházi ágy. Felette a tábla:
Ifju Balogh István. Nős és született;
Szegedről indult egy félesztendeje
S ha meghal? Nem hagy, csak egy kis gyermeket.

Szól s szétnéz a tágas szobában,
A szíve megremeg,
De hiába néz, hiába kutat:
Nincs, nincs ott a gyerek.
Egyszerre felsikolt: — Nagy Isten!
Az én uram! István!
(És térdreesik ott az ágy előtt)
Te voltál a listán!

Fehér kórházi ágy. Felette a tábla:
Balogh István honvéd. Nős és született;
Szegedről indult egy egytendő előtt
S ha meghal? hátrahagy kilenc gyermeket.

Az öreg csak fekszik ott halkan:
Szép csendesen, alszik.
A gyűrött vánkös vértől nedvesül,
De hangja sem hallszik.
... Az alatt egy más szobában benn
Egy ifju vére hül
S a Halál csendes, borongó árnyban
A hideg szívre ül!

Fehér kórházi ágy. Felette a tábla:
Ifju Balogh István. Nős és született;
Szegedről indult egy félesztendeje
S nem hagyott hátra csak egy kis gyermeket.
Temesvár, Garnizons Spital.

Siposs János.